

ВЕСТНИКЪ

на

ШУМЕНСКАТА ПОПУЛЯРНА БАНКА

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

За обявления:

на кв. сантиметъръ. 0-70 лв.

Излиза всѣки месецъ

Броя 1 левъ.

Годишенъ абонаментъ 12 — лв.

Кръстю Коеджиковъ

Инспекторъ при Б. Ц. Коопер.
Банка

Бюджетитѣ на кооперативнитѣ движения.

Бюджетътъ има за целъ да установи едни норми по отношение разхода, който трѣбва да направи едно предприятие, или учреждение, въ зависимостъ отъ неговитѣ въроятни приходи, за да се получи едно уравнивание между едната и другата страна за едно опредѣлено време.

Както въ всички предприятия и учреждения, така и въ кооперативнитѣ сдружения, се налага да иматъ свои бюджети. У насъ е възпрето въ голѣмата частъ отъ кооперативнитѣ сдружения, бюджетитѣ да се изработватъ отъ управителнитѣ съвети и представятъ на одобрение отъ общитѣ събрания. Изключение отъ това правило правятъ кооперациитѣ отъ типа на „Напредъ“, въ които бюджетитѣ се съставятъ и гласуватъ отъ управителнитѣ съвети. Може да се каже, че у насъ въ кооперативнитѣ сдружения има установени две практики на гласуване бюджетитѣ—едната отъ общитѣ събрания, другата отъ управителнитѣ съвети.

Съ тѣзи бележки ще се помжчимъ да разгледаме тѣзи две практики.

* *

Отъ гледището на участие всички членове въ живота на кооперацията, добре е бюджетитѣ да се гласуватъ отъ общитѣ събрания. Това е добре и се получаватъ добри резултати, докато броятъ на членоветѣ на кооперацията е малкъ. Щомъ, обаче, тѣхнитѣ брой нарастне, тогава онова единодушие, което, обикновено, по-често се среща при малкия брой членове, липсва. Въ голѣмитѣ организации, макаръ и кооперативни, идейността въ масата липсва; тукъ господствуватъ повечето личнитѣ интереси, които всѣки членъ се стреми да задоволи по-добре, поради което всѣки избира най-пригодни нему плътища. По тази причина виждаме, отъ една страна,

влияния на политически групировки, недоволства отъ незадоволени интереси и амбиции, разни стремления и пр. И всичко това най-живо се проявява при изборитѣ на ръководнитѣ тѣла и гласуването на бюджета. Тѣзи влияния и тенденции, безспорно, пречатъ да може едно общо събрание да нареди и гласува единъ бюджетъ, който напълно да отговаря на добре разбранитѣ интереси на сдружението.

Въ масовитѣ организации не всички членове могатъ да иматъ възможностъ да познаватъ по-отблизо живота на сдружението, неговитѣ нужди, както и неговитѣ днешни и подалечни задачи. Нито пъкъ всички тѣзи, които иматъ тази възможностъ, иматъ желанието да изучаватъ и живѣятъ съ задачитѣ и идеитѣ на своята организация, въ случая, на своята кооперация. Масата отъ хора, залутала се въ своята частна всѣкидневна работа, обикновено малко или никакъвъ интересъ не проявява къмъ общото.

Като така, да се гласува единъ бюджетъ, който да отговаря, отъ една страна, на добре разбранитѣ интереси на сдружението, отъ друга, да даде едни задоволителни заплати, съ огледъ да се задържатъ добритѣ работници и даде потикъ за една по-интезивна и плодотворна работа,—това могатъ да направятъ само хора, които добре познаватъ живота на сдружението и които добре могатъ да разбератъ значението на ръководния персоналъ за неговия успѣхъ. Малцина сж, както се казва, отъ членоветѣ, които да познаватъ, да се интересуватъ отъ живота на сдружението и да разбиратъ какво значи за успѣха на едно кооперативно сдружение сносното възнаграждение на персонала. Това могатъ да разбератъ и знаятъ най-добре членоветѣ на управителнитѣ съвети, защото тѣ непосредствено и всѣкидневно участвуватъ въ живота на кооперация-

та, тѣ могат да видят и преценят значението на добре възнаградения персоналъ, неговитѣ способности и обратното. Само управителниятъ съветъ е, който по-добре може да се абстрахира, изхождайки отъ интереситѣ на сдружението, отъ странични влияния, като партизанство, роднинство, лична неприязнь и редъ други работи, отъ които се ръководятъ обикновено масата отъ членоветѣ при гласуването на бюджета.

При такъвъ единъ всеобразенъ начинъ на разсждение, не може да се очаква отъ общитѣ събрания чрезъ бюджета да направятъ подборъ на лицата, ръководители на кооперацията и изобщо на нейния платенъ персоналъ, за да могат да ги привлекатъ и да имъ наложатъ да се отдадатъ всецѣло въ служене на кооперативното дѣло.

Ето защо, смѣтане ние, и гласуването на бюджетитѣ трябва да става отъ управителнитѣ съвети, тъй както въ общинскитѣ управления бюджета се гласува отъ общинскитѣ съветници. Каквито неудобства има да се свикатъ избирателитѣ отъ една община, безъ разлика малка или голѣма, такива сжщо неудобства има и гласуването бюджета на една кооперация отъ нейното общо събрание. Както избирателитѣ сж заинтересовани да гласуватъ малкъ бюджетъ, за да не плащатъ голѣми данѣци, така сжщо и членоветѣ кооператори иматъ интересъ да гласуватъ малкъ бюджетъ, за да иматъ заеми съ малкъ процентъ лихва или по-евтини стоки и т. н. Днесъ, както обществото не може безъ общината, така и кооперацията за малоимотнитѣ и безимотнитѣ се явява една необходимостъ. Както масата днесъ не може да разбере, какво значение има изобщо общината; едно добро общинско управление, за нейното материално, и здравословно състояние, сжщо тази маса не схваща значението на добритѣ ръководители въ една кооперация, за повишаване на тѣхнитѣ стопанства.

Ако днесъ способнитѣ, интелигентнитѣ хора, които иматъ умения и похватността на ръководители, бѣгатъ отъ кооперациитѣ една отъ причинитѣ сж малкитѣ заплати, които гласуватъ общитѣ събрания; това най-добре се вижда въ селскитѣ кооперации. При масата учители изъ селата, които изнемогватъ съ едни мизерни заплати, при масата интелигентенъ свѣтъ, който свършва нашитѣ сръдни училища, ние не виждаме да става едно приливане на тази интелигенция въ кооперациитѣ, даже въ тѣзи отъ тѣхъ, които биха могли да платятъ по добре, а такива кооперации у насъ има вече доста.

Ако отначало, първитѣ кооператори сж изхождали отъ гледището на широкия демократизъмъ, ако това на западъ е отговаряло, а може би и днесъ да отговаря на тѣхнитѣ условия, то практиката у насъ, макаръ и не дълга, е доказала вредата отъ приложението на този широкъ демократиченъ принципъ. Това, навѣрно, е принудило и пионеритѣ на кооперациитѣ отъ типа на „Напредъ“ да отнематъ това право на общото събрание и да го дадатъ изцѣло на управителния съветъ.

Днесъ кооперациитѣ не сж това, което бѣха въ началото на първитѣ години на тѣхното появяване. Днесъ всички кооперации, особено кредитнитѣ, се явяватъ съ една много по-разширена кредитна и стопанска дейностъ, за каквато дейностъ се изискватъ не случайно попаднали хора, по-голѣмата частъ отъ които, освенъ една грамотностъ, не притежаватъ никаква друга способностъ, а хора съ развитъ интелектъ, съ предприемчивостъ, хора изобщо, съ по-широки познания и опитностъ.

Тѣзи хора общото събрание не може нито да ги намѣри, нито да ги създаде. Това сж управителнитѣ съвети, които могатъ, чрезъ едни по-добри възнаграждения, да ги подирятъ и даже да ги създадатъ, защото бюджетитѣ нѣма да имъ върже ръцетѣ, както това е днесъ, а напротивъ тѣ ще бждатъ съ развързани ръце по отношение търсене персоналъ и опредѣляне възнаграждението му.

Ето защо общитѣ събрания въ това отношение трѣбва напълно да развържатъ ръцетѣ на управителнитѣ съвети, за да могатъ тѣ, отъ своя страна, да си намѣрятъ способенъ персоналъ: способни касиеръ-дѣловодители, способни директори, изобщо, способни дейци, за да могатъ тѣ—управителнитѣ съвети отъ своя страна да има по голѣмо довѣрие на своитѣ к-дѣловодители, директори и пр., да имъ дадатъ пълна свобода, въ едни начертани рамки на действие и творчество. Трѣбва да се разбере, че нито общитѣ събрания, нито управителнитѣ и контролнитѣ съвети сж въ състояние да издигнатъ кооперацията като стопанска организация, а че това сж к-дѣловодителитѣ и директоритѣ, че тѣ сж душата на всяка една кооперация. Това сж тѣ творцитѣ на кооперативното дѣло у насъ. Безъ такива творци нѣма кооперативно дѣло: тѣхъ ще привлечемъ не съ мизерни заплати, а съ едно сносно за тѣхното съществуване възнаграждение. Това задоволително възнаграждение, както се каза, ще имъ го даде не общото събрание, а управителния съветъ.

Въ много кооперативни сдружения у насъ управителнитѣ съвети, схванали неудобството отъ това—общитѣ събрания да гласуватъ бюджетитѣ, сж прибѣгнали да представятъ на одобрение отъ тѣзи последнитѣ бюджетитѣ си не въ тѣхнитѣ подробности, а изцѣло, както се казва още глобално.

Общото събрание, като дава своето довѣрие на управителния съветъ да ръководи сждбата на кооперацията, то трѣбва да има и неговото довѣрие по опредѣлението и разпредѣлението на бюджета. Опасностъ отъ разхищение сръдствата на кооперацията нѣма, защото и управителниятъ съветъ носи отговорностъ. Практиката у насъ е доказала, че и управителнитѣ съвети при опредѣляне заплатитѣ не сж тъй щедри, но взе гаки, тѣ по-добре могат да преценятъ и да дадатъ по-справедливо възнаграждение на персонала.

Ето защо трѣбва да се работи въ това направление, щото бюджетитѣ да се гласуватъ отъ управителнитѣ съвети, ако искаме да сдобиемъ кооперациитѣ съ добъръ и дѣленъ персоналъ, годенъ да

поеме и инициативи за стопанска дейност. иначе рискуваме още за дълго време да оставимъ нашият кооперации, особно тѣзи въ селата и една частъ отъ градскитѣ, въ положението на застои и стопанско мъртвило, както ги виждаме отъ преди 25 години.

Направената констатация за бѣгството на интелигенцията отъ кооперацията, особено селската, е единъ печаленъ фактъ, който съставлява единъ отъ нейнитѣ основни недъзи. Бихме спомогнали за премахването на този недъгъ, ако общитѣ събрания на кооперациитѣ по въпроса за заплатитѣ дадатъ едини по-широки права на управителнитѣ съвети. Съ това правата на общото събрание, като върхо-

венъ институтъ по отношение на бюджета, нѣма да бждатъ свършено отнети, защото членветѣ ще могатъ да си кажатъ думата по бюджета и свързаната дейностъ на кооперацията на годишното събрание, когато се разисква годишния отчетъ на сдружението. Тогава събранието дава обикновено и директиви за бждещата дейностъ, отъ които директиви се опредѣлятъ, като логическо следствие, и рамкитѣ на бюджета.

Като се действува въ това направление, смѣтаме, ще се добиятъ по-добри резултати по отношение подбора на персонала и свързаната съ това дейностъ на кооперацията.

Кооперативно съзнание.

Кооперативното движение у насъ не изникна стихийно, като масово движение увеличаще тълпи. фанатизирани отъ извѣстни идеали, които биха си поставили за цѣль постигането на тѣзи идеали съ всички средства. Подето идейно отъ известенъ ограниченъ кръгъ дейци въ началото, то си пробива пътъ бавно, постепенно като наслойка на назрели економически нужди, като единственно спасително мѣсто за бедни и неимотни, които въ кооперативнитѣ организации намѣриха защита и подкрепа въ борбата съ потисничеството на капитала и средство за преизмощване при режима на конкуренцията и на промисления индивидуализамъ, освободенъ отъ каквито и да е морали скрупули. И тъкмо за това, движението повдига злѣчката на противния лагеръ, който не спира предъ нищо, за да увреди или спре развитието на кооперациитѣ. Тамъ е тъй сжщо и причината често да виждаме между самата среда на кооперативнитѣ дейци раздвоение, липса на единодушие, спорове относно методи и начинъ на дѣйствие. Така ще си обяснимъ и избиването въ псевдокооперативизмъ, еднакво ако не и по-опасенъ, отколкото борбата на защитниците на едриятъ капиталъ, на сегашната капиталистическа система.

Въпреки това, кооперацията бележи ежедневно все нови и по-нови завоевания и успѣхи, навлиза въ всички области на стопанската дѣйностъ, можа да нейде да урегулира паричния пазаръ, става мощенъ факторъ въ разнѣната, съперничи въ производството дори на едрата индустрия. Кой сж елементитѣ, които обуславятъ това развитие на кооперацията и биха могли да гарантиратъ, или по-скоро предпазятъ съществуването ѝ отъ сътресения и опасности? Два вида сж факторитѣ, на които се крепи силата на кооперацията: морални и материални. Къмъ първитѣ ще поставимъ на особено мѣсто съзнанието, кооперативното съзнание на членветѣ на кооперацията, а за вторитѣ, материалнитѣ фактори, нека не говоримъ, защото тѣ се знаятъ.

Основниятъ стълбъ, около който се гради успѣхътъ и силата на една кооперация, е кооператив-

ното съзнание на нейнитѣ членове, предаността имъ къмъ кооперацията, навикътъ имъ да бждатъ дисциплинирани, да изпълняватъ повеленията на уставитѣ и решенията на общи събрания или на управителни тѣла, готовността имъ да понасятъ при нужди и жертви въ защита на своята кооперация, да поставятъ най-накрай общитѣ интереси надъ своитѣ частни интереси и тежнениа. Ето тамъ е разковничето на кооперацията, затова и казваме, че за материалнитѣ фактори не ще говоримъ: тѣ сж въ зависимостъ отъ повдигнатото съзнание на кооперативнитѣ дейци. Едно кооперативно сдружение, което брой въ своитѣ редова съзнателни членове и дейци, може да отбележи само успѣхи: то лесно ще спечели широкото довѣрие на маситѣ, неговата дѣйностъ не се спъва отъ нищо, общественото доверие ще му даде необходимитѣ материални средства за работѣ.

Нека рвзгледаме сега формитѣ подъ които се проявява съзнанието на членветѣ на кооперацията, неговиятъ тъй да кажемъ, материаленъ изразъ. Добриятъ членъ на кооперацията изуча добре уставътъ ѝ и отъ неговитѣ глави се спира по-вече на тѣзи за своитѣ задължения, отколкото за своитѣ права. Той се стреми особено да изхвърли отъ мисълта си, че кооперацията е създадена, само и исклучително да му носи блага и материални изгоди, като неинъ членъ, и че пртивното не може и не бива да се случва. Може винаги да се случи, че единъ членъ на кооперативното сдружение, който би поискалъ услуга отъ сдружението си, да не бжде удовлетворенъ поради причини, които той не знае въ момента, но които се знаятъ отъ управата на сдружението. Пълна липса на кооперативното съзнание, би било, ако този членъ въ тъкъвъ случай трѣгне на лево и десно да критикува, да злослови или обвинява, или дори да заплашва членове на управата заедто не го удовлетворили. Такъвъ членъ е вреденъ, той е язва за живия организъмъ на кооперацията, той не бива по-вече да стои въ редоветѣ на нейнитѣ членове. Съзнателниятъ членъ се би

осаедомилъ за причинитѣ на неудовлетворението му, би научилъ защо напр. му е даденъ по-малкъ заемъ отъ сумата която е поискалъ, и би далъ тѣзи освѣтления и на другъ тоже недоволенъ членъ. Добриятъ кооператоръ не критикува по улици и кръчми дѣйствиата на управителенъ съветъ или управа само възъ основа на интриги или непроизвѣрени слухове: даже и да има нѣщо вѣрно въ тѣзи слухове той ще ги отхвърли, но самъ ще се яви въ сдруженето. ще распита, ще потърси злото, ако го има, ще допринесе най-после да се излекува то. Нищо по-вече не уарежда крехкитѣ още наши кооперативни сдружения отъ нашиятъ расовъ навикъ да хулимъ и критикуваме, често свършено не основателно, и то особено ако тѣзи критики и хули излизатъ отъ устата на кооперативенъ членъ. Тъкмо това идва винаги въ помощъ на ония, които въ кооперациитѣ виждатъ само противници и диятъ средства, за да ги уязвагъ или унищожагъ. Добриятъ кооператоръ знае винаги много добре, че и задачата на Управ. Съветъ не е лесна, нито че членуването въ това тѣло носи само изгоди и права, той си дава смѣтка за големата тежестъ и отговорностъ, която лежи на плещитѣ на членоветѣ на управителния съветъ. Изобщо добриятъ членъ винаги смѣта, че трѣбва да живѣе съ живота и нуждитѣ на своето кооперат. сдружение, а не да гледа на него само като на источникъ на облаги и услуги. Защото може твърде често да се случи, че и сдружението ще поиска отъ него услуги, — често ще има да се води самоотвержена борба противъ враговетѣ на кооперативното движение, които не сж мило у насъ, тази борба, за да се изведе на добъръ край, ще сж нуждни съдействието и усилията на всички членове на сдружението.

Ние казахме наистина, че въпреки всичко, кооперацията отбѣлзва само успѣхи. Но тѣ не идватъ случайно, нека никой не си прави илюзия за това. Тѣ сж резултатъ на координиранитѣ усилия на преданнитѣ кооператори. Но нека тѣ сжщо не се изпуща изъ предвидъ, че постигнатото винаги може да се загуби, да се разруши, ако се отслаби било ревността на дѣятелитѣ, било ако се понижи кооперативното съзнание на членоветѣ. Ние преживяваме тежка стопанска криза, неволята натиска всички слоеве на нашия народъ; кризата ще стане сигурно още по остра следъ празниците, съ настѣпването на лѣтото, докато въ хамбаритѣ не влезе една добра реколта, каквато се показва за сега тазигодишната. Имено въ дни на тежки испитания ние трѣбва да увеличимъ грижитѣ си за кооперацията, да удвоимъ силитѣ си, да повдигнемъ съзнанието си, за да я пазимъ отъ каквито и да сж сътресения. Лишения ще търпимъ, нужди належащи не ще удовлетворимъ, ще съкратимъ разходите си колкото се може по-вече но ще се стремимъ да бждемъ редовни въ смѣткитѣ си съ кооперацията, ще сеиздължаваме на време, ще погасяваме задълженията си, защото само тамъ е залогътъ за успѣшно преодоляване на тежкитѣ дни, които преживяваме.

Нека сега именно докажемъ, че имаме кооперативно съзнание, че знаемъ мѣстото си въ полето на стопанската борба, която водимъ чрезъ кооперацията си, че сме готови да дадемъ всичко, въпреки тежкитѣ страдания на които сме изложени, само да не оставимъ да ни се хвърли упрекъ, че не сме добри кооператори.

Д. Ш.

Дѣлото на работническата кооперация „Напредъ“ — Хасково.

Кооперация „Напредъ“ — Хасково, основана презъ 1905 год. и презъ Балканската и Европейската войни ликвидирала, поради лишаване отъ персоналъ и управа, които сж били мобилизирани, започва отново своята деятелностъ отъ 21. IX. 1919 год. съ собственъ капиталъ отъ лв. 5,400. Отъ едно малко махленско дюкянче днесъ кооперация „Напредъ“ е едно голѣмо предприятие въ града съ голѣмъ централенъ магазинъ въ центра на града, складъ, петъ клона и собствена маслобойна за чисто сусамово масло. Отъ 178 члена при подновяването на кооперацията, днесъ кооперацията брои 2501 членове съ собственъ капиталъ отъ лв. 1,272,461 01 — Стоковъ оборотъ е направила презъ 1925 г. за 34,226,589 98 лв. Тия две пера красноречиво говорятъ за голѣмото довѣрие, което е спечелила между консуматоритѣ въ града и околията, а така сжщо и между лицата — вложители на влогове. Кооперация „Напредъ“ има първенство въ града съ спестяванията

вложени въ нея. А това се дължи на голѣмитѣ улеснения, които прави на лицата — вложители при вноски и теглене. Нѣма до днесъ вложителъ да не му е билъ броенъ влогъ, каквато и да било сума, па ако ще и да е билъ и надъ 200,000 лв. Това говори за добре уредената служба при кооперацията. Кооперацията е трънъ и въ очитѣ на голѣми-ангросисти, понеже отъ части сж измѣстени отъ пазаря. Кооперацията е напълно завладѣла пласимента на захаръ и соль, а сега организира да вземе пазаря и на кибрита и спирта. А че това е така, ето цифритѣ:

ПЛАСИРАЛА Е

захаръ 622,060 кгр. или 63 вагона соль 1,021,000 кгр. или 102 вгона.

Днесъ само кооперацията е която регулира ценитѣ на артикулитѣ. Много пжти се е случвало

при привърщване на артикули въ кооперацията съ съвѣтквична бързина търговцитѣ да използватъ моментитѣ като повишаватъ ценитѣ на тия артикули. А какво би било ако нѣмаше кооперацията? Консуматорътъ щеше да бжде ограбванъ. Само тая роля да беше играла кооперацията не е отъ малко значение.

Всѣкидневно консуматора спестява по нѣколко лева по вина на кооперацията, даже и тогава, когато той прави своитѣ покупки отъ търговцитѣ, понеже кооперацията ги е заставила да продаватъ артикулитѣ съ една малка печалба и не може да си поставятъ цени каквито си щатъ. А самото това ли е? Кооперацията продава голѣма частъ отъ артикулитѣ си на по-ниска цена отъ пазарната и то винаги доброкачествени и съ вѣрно тѣгло. Вънъ отъ това кооперацията ни три години подъ редъ цѣль единъ опредѣленъ кооперативенъ месецъ дава на своитѣ членове захаръ, оризъ, солъ, шарланъ, газъ, фасулъ и сирене на костуеми цени. Тѣ сж артикули отъ масова консумация и презъ тоя месецъ кооперацията ни е загубвала отъ 50,000 до 80,000 лева, отъ разликитѣ между продажнитѣ и костуеми цени.

Само тая година е загубила 76,000 лв. за продаденитѣ на членоветѣ си по костуеми цени отъ тия артикули. Това решение на управителния съветъ за продажба на членоветѣ единъ месецъ презъ годината на костуеми цени е да се прилага всѣка година съ желание да се увеличи на два три и повече месеци въ годината.

Освенъ това никой търговецъ не връща на консуматоритѣ си печалба за направитѣ отъ него покупки, когато кооперацията въ края на всѣка година връща обратно на консуматора отъ 2 до 3% дивидентъ. То значи, всѣки консуматоръ който е членъ на кооперацията за покупката отъ 1,000 лв. да получи обратно 30 лв. дивидентъ. А кой отъ насъ не консумира не по 1,000 лв. а до 5, и 10 и 15 хиляди лева. А тия всички облаги консуматора ще получи като се запише за членъ на кооперацията само срещу 100 лв. вноска, които пари сж пакъ негови и членува въ кооперацията до когато си желае.

Дългъ се налага на всѣки консуматоръ да се запише за членъ на кооперацията.

(в. Народенъ кооперативенъ листъ)

Кооперативно движение.

Успѣхъ на кооперативното производство.

Въ Шуменъ имаме, ако се не лъжемъ, лозарска кооперация. Нищо обаче, не ни дава поводъ да се досещаме за нейното съществуване. Гдѣ се криятъ причинитѣ, сега не искаме да кажемъ; ще дойде, може би, време да се подирятъ и тѣ и отстранятъ, за да заживѣе кооперацията единъ по дѣвенъ животъ.

Нека ни се позволи въ нѣколко линии да посочимъ какво е постигнала лозарската кооперация „Гъмза“ въ село Сухиндолъ, за чието съществуване сигурно мнозина членове на нашата кооперация знаятъ.

Самото село е единъ първостепенъ лозарски центъръ-три четвърти отъ населението му сж лозари. Кооперативното съзнание у тѣзи добри хора е проникнало отдавна и днесъ тѣхната кооперация е първа въ България. Миналогодишното производство на вино надминава 4 и половина милиона литри. Нѣмаме на ржка даннитѣ за произведена ракия. Дѣятелитѣ отъ кооперацията, давайки си точна смѣтка, че производството на алкохолъ не бива да бжде първата имъ грижа, още отдавна замислиха да произвеждатъ безалкохолно вино. Правиха опити съ скжпи материални жертви, но несполучиха. Не се отчаяха. Докараха машини отъ странство, чиято инсталация само имъ струва по-вече отъ милионъ лева. Ангажираха специалистъ професоръ отъ Швейцария, който стоя два месеца за да научи кооператоритѣ да произвеждатъ чисто стерилизирано

безалкохолно вино, безъ никакви вредни химически прибавки. Наредиха инсталация за производство и на шампанско вино,—и последнитѣ опити сж повече отъ сполучливи. Съ жертви, съ трудъ и постоянство кооператоритѣ отъ Сухиндолъ вършатъ мълчаливо своето величаво дѣло. Срещатъ спънки отъ тамъ отгдето най-малко трѣбваше да ги срещнатъ: държавата третира безалкохолното имъ вино (шуменска мѣст) на общо основание и го облага съ акцизъ, а отъ продавачитѣ му иска патентъ,—но и това не отчайва енергичнитѣ хора. Тѣ се борятъ и ще успѣятъ най-накрая.

Нека прибавимъ, че кооперацията има клонове въ всички по-голѣми градове въ България, въ София нѣколко. Нека кажемъ тѣй сжщо, че на чело на кооперацията стои извѣстниятъ кооперативенъ дѣятел г. Марко Вачковъ, дѣдо Марко. Наши пчелари сигурно сж чели ръководството му „Ново пчеларство“ отъ 1910 година. Рѣдката енергия на този човѣкъ е допринесла твърде много за издигане на общото дѣло. Той е и подпредседателъ на нашия съюзъ на Популярнитѣ Банки и Директоръ на Сухиндолската Популярна Банка.

Извършеното отъ сухиндолскитѣ лозари дѣло нека служи за примѣръ на шуменци. Нѣка всички разбератъ силата на кооперацията и се наредятъ подъ нейното знаме, защото тамъ е само бждещето, тамъ е залогътъ за стопанско преуспѣване. На сухиндолци пожелаваме още по-голѣми успѣхи въ

трудното имъ дѣло и нека начинанието имъ за произвеждане на безалкохолно вино да се последва отъ другитѣ кооперации въ страната.

Д. Ш.

Електрич. централа въ Ловечъ. Въ недѣля 25 Априлъ ще стане тържественото освѣщаване на новата електрическа централа въ Ловечъ, дѣло на кооперативната инициатива.

Потреб. кооп. „Напредъ“ въ Сливенъ. Потребителната Кооперация „Напредъ“ въ Сливенъ е основана въ 1919 година съ 1135 членове и дѣловъ капиталъ 96900 лева. Днесъ кооперацията има 1902 членове и дѣловъ капиталъ 281750 лева, а фондове 273900 лева. Презъ изтеклата 1925 година кооперацията е пласирала стоки за 9220000 лева отъ които въ килограми: захаръ 187950; газъ 21000; оризъ 11000; сапунъ 8800; дървено масло и щарланъ 10200; маслини 4300; сирене 20000; брашно 43000. Раздала е печалби за сжщата година 162800 лева. Отъ началото на основаването си до изтеклата година кооперацията е раздала (повърнала спестявания на своите членове подъ видъ на печалби) всичко 609200 лева дивиденти, или по вече отъ двойно сумитѣ, които членоветѣ сж внесли въ нея въ форма на дѣлове за оборотни средства.

Кооперацията има собствено разкошно здание двуетажно въ центъра на града, въ което се помещава канцеларията и склада и единъ отъ магазинитѣ ѝ. Също тя е собственица на една пета отъ зданието, въ което се помещава Популярната Банка.

Популярнитѣ Банки. Броятъ на членоветѣ на Популярнитѣ Банки числящи се къмъ Б. Ц. Кооперативна Банка възлиза въ края на 1925 год. на 71000 души отъ които 46000 къмъ Популярнитѣ Банки членове на Съюза и 25000 къмъ Поп. Банки вънъ отъ Съюза. Популярнитѣ Банки, членове на Съюза сж направили презъ сжщата година общъ оборотъ отъ 8 милиярда лева.

„Задруга“. Дружеството О. О. „Задруга“ при Съюза на Популярнитѣ Банки въ, което участвува и нашата Банка, се е вече инсталирало въ помещението на Съюза въ София, Площадъ Славейковъ 8, и е уредило голяма изложба на всѣкакви дърводѣлски, тенекеджийски, желѣзарски и др. машини, както и на шевни машини Шюверъ.

Нашитѣ членове, които биха се интересували отъ такива машини, нека се отнесатъ въ Банката гдето ще имъ се дадатъ всички сведения относно доставката на машини и инструменти.

Белгия. Катедра за кооперативното движение е открита при свободния унивирситетъ Брюкселъ. Чрезъ нея ще се иска да се подготвятъ образовани агитатори за кооперативното движение. Първата лекция на тема „Произходъ, характеръ и задачи на кооперацията“ е чель професора при сжщия унивирситетъ Луи де Брукеръ.

Швеция. Съюзътъ на шведскитѣ погрѣбителни кооперации и кооперативна централа сж направили напоследъкъ на шведскитѣ земледѣлци едно обстойно предложение за рационално организиране на складирането и пласирането на зърненитѣ храни. Следъ жътва, всички храни ще се събератъ въ грамадни силоси, вмѣсто въ хамбари на отдѣлнитѣ производители. Тия силоси ще бждатъ построени

при голѣмитѣ мелници. По тоя начинъ примитивната система на складиране хранитѣ въ частни хамбари на земледѣлцитѣ ще се замени съ една модерна инсталация, която ще позволи да се намалятъ до минимумъ разносцитѣ. Хранитѣ ще бждатъ поставени подъ надзора на довѣрени лица на самитѣ земледѣлци. При това, ако нѣкой производител не иска да продава самостоятелно реколтата си, той ще може да получи единъ авансъ срещу складиранитѣ въ общия силосъ храни. Земледѣлцитѣ, обаче, не ще бждатъ длѣжни да продаватъ произведенията си на собственицитѣ нито пъкъ последнитѣ ще бждатъ длѣжни да имъ ги купуватъ.

Ако земледѣлцитѣ се окажатъ готови да опнатъ тая система, кооперативната централа ще построи единъ силосъ съ 50,000 метрически квинтала вмѣстимостъ при своята голѣма молница „Тре Кроног“. Въ случай на възприемане на плана отъ голѣмъ брой земледѣлци, кооперативната централа ще построи подобни силоси и при другитѣ си мелници. По тоя начинъ и останалитѣ голѣми мелници въ страната ще се видятъ заставени да възприематъ сжщата система.

Наша новина.

*Честитимъ на нашитѣ членове
свѣтлитѣ Христови Празници. Желамъ да ги прекаратъ весело, щастливо, като забравятъ за моментъ тежкитѣ грижи, които кризата имъ причинява.*

Пиети членове:

Протоколъ № 3. Георги П. Хълтъковъ—търговецъ; Иванъ Бибачевъ—чиновникъ; Василь Тончевъ—комисионеръ; Величко Ганчевъ—професионалистъ; Андрей Андреевъ—пенсионеръ; Маринъ С. Марковъ—военнослужашъ; Дучо Ст. Чалкъновъ—земледѣлецъ.

Протоколъ № 6: Бакалска Кооперация за общи доставки „Взаимопомощъ“; Димитъръ М. Георгиевъ—техникъ; Ахмедъ Есадовъ—дикиджия; Владимиръ Камилковъ—търговецъ; Георги Кръстевъ—търговецъ; Ахмедъ Исмаиловъ—хасърджия; Иванъ Миндовъ—овчаръ; Сабри Халиловъ—воденичаръ; Балю Тодоровъ—счетоводителъ; Иванъ Р. Градинаровъ—пенсионеръ; Стоянъ Р. Аговъ—хлѣбаръ; Рачо С. Бошковъ—военнослужашъ; Стефанъ Илиевъ—търговецъ; Тодоръ Д. Кърджиевъ—търговецъ; Боянъ Недѣлчевъ—служашъ; Мария В. Андреева—учителка; Хюсеинъ Мустафовъ—брѣснарь; Мария Ант. Апостолова—домакиня.

Доставката на дърва. Съгласно решението на Общото годишно събрание, Банката ще достави тази година извѣстно количество дърва за горене. На първо време Управителниятъ съветъ възложи на банковия членъ, г. Кирилъ Халачевъ, да достави 2000 кубически метра обли дѣбови първокачествени дърва, които ще се распределѣятъ между членоветѣ, а и между нечленове, на Банка-

та отъ складъ при гарата. Цѣната на дървата е износна, ще я обаявимъ допълнително.

Нашитѣ членове нека си взематъ бележка отъ това и се приготвятъ да получатъ нужното имъ количество още презъ лѣтото, преди настѣпване на лошо време. Възможни улеснения въ изплащането ще се направятъ. Въ всѣки случай по-износни дърва ще си купи този, който си ги набави презъ лѣтото. Записвания на желающитѣ да получатъ на време дърва ще се приематъ въ Банката още отъ сега.

Никой членъ на Банката да не купува дърва отъ друго мѣсто, преди да е дошелъ въ Банката да изучи нашитѣ цѣни и условия!

Банково здание. Можемъ да съобщимъ на членоветѣ на Банката, че на 21 того започнаха работитѣ по ремонта и постройката на банковото здание. Търгътъ се произведе на 19 априлъ и се възложи върху г-да Атанасъ Димитровъ & братъ, които дадоха най-износна оферта. Върваме къмъ средата на августъ да може да се настанимъ въ собствения си кооперативенъ домъ.

Наскоро Упр. съветъ ще отдаде подъ наемъ и дюкянитѣ.

Електроснабдяването. Наскоро ходи въ София делегация на упр. съветъ, за да настоя предъ меродавнитѣ лица да се запише извѣстенъ дѣловъ капиталъ и отъ страна на държавата въ предприятието по електроснабдяването на града ни. Делегацията се е срѣщнала съ г. Министръ Председателя, Министра на финанситѣ, управителя на Народната Банка, Директоритѣ на Б. Ц. кооперативна Банка, Съюза популярнитѣ Банки и други лица, чието съдействие и подкрепа би допринесло за по-скорошното осъществяване на нашето дѣло.

Делегацията е била внимателно изслушана отъ всички лица, при които е отишла, дала е нужнитѣ освѣтления на въпроса, излагайки подробно въ какво положение се намира набирането на дѣловъ капиталъ и пр. и най-накрай е останала съ впечатлението, че на нашето искане ще се даде удовлетворение—държавата ще участвува въ изграждането на нашето дѣло, тъй като тя най-много ще има въ последствие да се ползува отъ него и да извлича облаги чрезъ двойно по-евтеното освѣтление на учрежденията въ Шуменъ.

Но . . . ние пакъ ще кажемъ, за да бждемъ чути: по-добре би било ние сами да си помогнемъ, отколкото да тропаме по чужди капи. Много условия и обстоятелства не ни позволиха да направимъ това—кризата само като причина е достатъчна. Дано можемъ и съ помощта на държава да завършимъ нашето предприятие, за да съживимъ стопанския животъ на града.

Нова популярна банка. На 19 Априлъ Председателятъ и Директорътъ на Банката, поканени отъ граждани въ Гара Шейтанджикъ, присъствуваха на събрание отъ 27 жители на гарата за да се основе нова Популярна Банка въ казаното селище. На събранието се истъкна необходимостта и ползата отъ едно кредитно кооперативно сдружение, което при липса на агентури отъ Народната и Земведѣлска Банка да обедини отдѣлнитѣ стопани-търговци, занаятчии и земледѣлци — да събира спестяванията имъ, да имъ услужва съ евтинъ и леснодостъпенъ кредитъ, да имъ помогне изобщо за стопанско издигане и напредѣкъ.

Така набелѣзанитѣ отъ нашия Председателъ идеи се възприеха единодушно и съ ентузиязмъ отъ присѣтствующитѣ и се тури успѣшно начало

на новата Банка — наша най-млада посестрима. Избраха се управителнитѣ тѣла, съставиха се необходимитѣ книжа и, надѣваме се, въ скоро време! Окр. Сждъ ще извърши нужнитѣ вписвания и обнародване въ Държавенъ вестникъ, за да може новата кооперация да започне работата си.

На добритѣ граждани отъ гарата и околнитѣ села, влизащи въ Шайтанджикската община, които съ готовност се явиха на събранието, за да турятъ начало на едно голѣмо кооперативно дѣло — всички условия сж на лице за да преуспѣва новата Банка — пожелаваме отъ сърдце успѣхъ и напредѣкъ. Новата Банка да се развие, да крепне, за да бжде пионеръ на кооперативното дѣло въ Делиормана, источникъ на несмѣтни богатства въ гори и земя

Дѣловетѣ. Голѣмо количество формени дѣлове, отдавна написани, стоятъ въ Банката и заематъ мѣсто и грижи за пазенето имъ. Поканваме членоветѣ, които още не сж си получили дѣловетѣ, да се явятъ въ скоро време и си ги получатъ. Съ това ще облекчатъ твърде много службитѣ въ Банката.

Просрочията. Принудени сме да се върнемъ пакъ по този въпросъ. Записи за заеми се просрочватъ често отъ членове, които не си даватъ добра смѣтка за пакостъта, която нанасятъ на собствената си кооперативна организация. Много пжти сме ги канили да ги уредятъ, напомняли сме често това и въ вестника. Редовността въ уреждането на задълженията трѣбва да бжде първата грижа на добритѣ кооператори — това е основна истина и тя трѣбва да се схваща правилно. Банката е правила и пакъ ще прави, особено при сегашната криза, необходимитѣ улеснения и отсрочки, но . . . записитѣ при все това трѣбва да се уредятъ на време, — отъ това задължение никой не може да ни освободи.

Ние отправяме настоятеленъ апелъ къмъ нашитѣ членове, станали случайно нередовни, нека се потрудатъ да си уредятъ записитѣ, — отъ това нито тѣ нито Банката не ще загуби, тъкмо напротивъ. Но пакостъ голѣма би могла да се причини отъ немарливостъта на нѣкои, това нека се схване. Нека всички докажемъ на дѣло нашето повишено кооперативно съзнание, въпреки кризата и нашитѣ грижи, да не създаваме мъчнотии на собствената си кооперация.

Този апелъ оправяме еднакво и къмъ всички титуляри на текущи смѣтки, които сж ги оставили безъ движение или ги движатъ слабо: текущата смѣтка трѣбва да се движи, взетитѣ суми да се внасятъ редовно въ Банката, само така текущата смѣтка би имала право на сжществувание, — иначе трѣбва да се обърне въ сроденъ заемъ и да се погасява на падежитѣ. Кризата не е оправдание, щомъ като смѣтката се държи открита като такава.

Нака титуляритѣ на такива смѣтки си взематъ добра бележка и направятъ необходимото или да се раздвижи смѣтката имъ, или да се закрие и обърне въ сроденъ заемъ.

Спестовността е първата добродѣтель на всѣки човѣкъ.

Внисайте спестяванията си въ Шум. Популярна Банка.

Шуменска Популярна Банка.

ВѢДОМОСТЬ

за положението на сметките въ главната книга на 31 Мартъ 1926 год.

С М Ъ Т К И	Остатъци		Общъ оборъ	
	Дебитъ	Кредитъ	Дебитъ	Кредитъ
1. Каса	28118175 19	27975167 20	142007 99	
2. Заеми срещу поръчителство	18611790 —	6878500 —	11733290 —	
3. Заеми срещу залогъ	59140 —	26980 —	32160 —	
4. Тек. Сметки срещу поръчителство	17452899 —	9055547 90	8397351 10	
5. Тек. Сметки срещу залогъ	75257 —	5697 —	69560 —	
6. Сконтирани записи	931644 —	471944 —	459700 —	
7. Банкови сѣдебни дѣла	534123 70	160677 60	473446 10	
8. Сѣдебни иѣла отъ занятч. кредити	22469 —	4270 —	18199 —	
9. Кредитна Централа	8223219 20	7487339 35	734879 85	
10. Стоки	7573 40		7573 40	
11. Движими и недвижими имоти	937054 60		937054 60	
12. Дѣлове въ Съюза. Б. Ц. К. Б. и „Задруга“	382000 —		382000 —	
13. Заеми на пострад. занятч. — 20 мил. Кредитъ.	350300 —	78900 —	271400 —	
14. Заеми на занятчии отъ 50 мил. кред.	766000 —	105100 —	660900 —	
15. Депозити с/у заеми	264135 —	29135 —	235000 —	
16. Бложители за гаранции	482568 —	282075 —	200493 —	
17. Записи за гаранции	600650 —	195100 —	405550 —	
18. Залози за гаранции	27700 —	12000 —	15700 —	
19. Записи по открити тек. сметки	13214000 —	990000 —	12224000 —	
20. Ефекти за инкасо	1840939 65	1176932 70	664006 95	
21. Общински разноски	175729 50		175729 50	
22. Капиталъ	25300 —	3851700 —		3826400 —
23. Срочни влогове	387350 —	1887498 —		1500148 —
24. Безсрочни влогове	8900611 —	25823803 52		16923192 52
25. Спестовни влогове				
26. Дѣтски влогове	500 —	49192 —		48692 —
27. Гаранционни влогове	290725 —	415137 —		124412 —
28. Резервенъ фондъ		184125 06		183125 06
29. Разни фондове		252209 24		252209 24
30. Електрификация въ гр. Шуменъ	164255 —	612298 —		448043 —
31. Популярни Застраховки	21251 65	39849 80		18598 15
32. Ипотеченъ заемъ Чин. Д-во		195000 —		195000 —
33. Преводи & Акредитиви	6330610 75	6016229 40	314381 35	
34. Удостоверения за гаранции	477175 —	1083218 —		606043 —
35. Б. Ц. К. Б-ка — 20 мил. кред.	24750 15	319389 15		294639 —
36. Б. Ц. К. Б-ка — 50 мил. кред.	67939 —	739939 —		671900 —
37. Депозанти — заеми	29135 —	264135 —		235000 —
38. Депозанти — залоз гарачии	12000 —	27700 —		15700 —
39. Тутуляри по тек. сметки	990000 —	13214000 —		12224000 —
40. Седанти	1176932 70	1840939 65		664006 95
41. Лихви & Комисионни	81821 70	384931 92		303110 22
42. Кореспонденти	597147 91	616321 61		19163 70
	112753872 10	112753872 10	38554382 84	38554382 84